

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

1000e	TP 2023	TA 2024	TA 2024 muutos	MTA 2024	Toteuma 31.12.2024	Toteuma %
Toimintatulot (ulk)	8 658	9 900	-1 000	8 900	8 542	96,0 %
Toimintamenot (ulk)	-21 583	-22 185	-849	-23 034	-22 545	97,9 %
Toimintakate (netto)	-12 925	-12 285	-1 849	-14 134	-14 004	99,1 %
Toimintatulot* (ulk ja sis)	26 431	28 804	-1 000	27 804	27 187	97,8 %
Toimintamenot* (ulk ja sis)	-21 832	-22 414	-849	-23 263	-22 822	98,1 %
Toimintakate (netto ulk ja sis)	4 599	6 390	-1 849	4 541	4 365	96,1 %
Laskennalliset kustannukset						
Poistot ja arvonalentumiset	-9 684	-10 590	-707	-11 297	-10 326	91,4 %
Muut lask. vyörytystulot	428	351	0	351	406	
Muut lask. vyörytyskustannukset	-846	-668	0	-668	-794	118,9 %
Kokonaiskustannukset (ulkoiset-, sisäiset- ja vyörytys menot sekä poistot)	-32 363	-33 672	-1 556	-35 228	-33 943	96,4 %

* valtuustoon nähden sitovat erät

Merkittävimmät talouden poikkeamat

Yhdyskuntalautakunnan alaisen palvelusuunnitelman ulkoisten menojen toteumaprosentti oli 97,9 % ja toimintakatteen toteumaprosentti oli 96,0 %. Talousarvio toteutui erittäin hyvin sopeutusohjelmapäätöksestä vuodelle 2024 kohdentuneet määrärahavähennykset ja syksyn muutostalousarviotarkennukset huomioon ottaen. Ainoa merkittävä poikkeaman oli kiinteän omaisuuden luovutusvoittojen jääminen vain noin 450 000 € tasoon. Alkuperäinen talousarvion tuloarvio oli 2,31 milj. € ja muutostalousarviolla alennettu tuloarvio oli 1,31 milj. €. Tuloalitus kompensoitui osittain mm. vuokratuottoarvioiden ylityksillä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot

Nykyinen maailmantilanne ja rakennusalan sekä muiden alojen kustannusten nousu aiheuttaa yhä yhdyskunnan palvelualueelle sekä taloudellisia riskejä että viivästyttää tonttien myyntiä sekä hankkeiden liikkeelle lähtöä. Julkisen rakentamisen kustannukset eivät ole laskeneet. Valmistaudumme suhdanteiden elpymiseen laatimalla asemakaavavaravantoa.

Pitkäjänteinen työ kunnan maanhankinnan ja oman pientalotonttivarannon tuottamiseksi tuottaa tulosta. Rakentamisen suhdanteessa pientalotonttien myynti sekä siitä saatava väestönkasvu ja lupatuotto on pysynyt yhtiömuotoista asuntotuotantoa paremmalla tasolla. Kunnan oman yritystonttivarannon turvaamiseksi on käynnissä yleiskaava- ja asemakaavatyötä, jolle pitkäjänteinen maanhankinta on kriittinen.

Teknistä alaa pitkään haastaneet rekrytointivaikeudet ovat helpottaneet ainakin väliaikaisesti julkisella puolella rakentamisen huonon suhdanteen takia. Yhdyskunnan palvelualueen vapaana oleviin tehtäviin on riittänyt päteviä hakijoita.

Yhdyskunnan palvelualueella laadittiin vuoden 2024 aikana kymmenen vuoden kokonaissuunnitelmaa kaavoituksen, infra- ja talonrakentamisen sekä tontinluovutusten suhteen, jotta tekemisestä saadaan yhä suunnitelmallisempaa tiukentuvien talousraamien puitteissa.

YHDYSKUNNAN HALLINTO JA ALUEELLISET PALVELUT

Hallinto vastaa palvelualueen yhteisten asioiden hoidosta, tehtävien koordinoinnista, lautakuntatyöskentelyn sujuvuudesta, tietohallintopalveluista ja luottamushenkilöiden koulutuksesta. Hallinnon alaisuuteen kuuluu myös ympäristöterveydenhuollon seudullinen yhteistyö. Lisäksi palvelualueen hallinnon alla on kuntakeskuksen kehittämisen sekä Sääksjärven kehittämisen hankkeet, joiden toteuttaminen läpikäyvä koko palvelualueen.

Ympäristöterveydenhuolto ja eläinlääkintähuolto hoidetaan seutukunnallisesti kuuden kunnan kesken (Pirteva). Isäntäkuntana toimii Pirkkala. Ympäristöterveydenhuolto turvaa ohjauksen ja valvonnan keinoin kuntalaisille turvalliset ja terveelliset elintarvikkeet, asuinolot, elinympäristön, kulutustavarat ja kuluttajapalvelut.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilannepäivitys
Kasvu ja elinvoimaa	Kehitämme keskustahankkeen kautta kuntakeskuksen vetovoimaa ja palveluita. Keskustakehän kortteleiden asemakaavoitustyötä viedään eteenpäin ja alueen infraa suunnitellaan eteenpäin ja rakentamista jatketaan.	Vähintään yksi uusi keskustakortteli lähtee vuoden 2024 aikana rakentumaan.	Rakentamisen huono suhdanne vaikuttaa hankkeiden viivästymiseen sekä lisäksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on tiukentanut ehtojaan vuonna 2023, mikä osaltaan viivästyttää hankkeita. Korttelin 114 ja Asemakorttelin osalta hankkeiden suunnitelmat ovat käynnissä.	Ei toteudu
Kasvu ja elinvoimaa	Sääksjärveä kehitetään elinvoimaisena asumisen, työpaikkojen ja logistiikan alueena. Sekä yleiskaavaa että asemakaavatyötä viedään eteenpäin. Sääksjärven aseman suunnittelua viedään eteenpäin yhteistyössä Väyläviraston kanssa.	Pääradan suunnittelu on käynnistetty liikennesuunnitelman osalta ja aseman suunnittelu on saatu MAL-rahoitukseen.	Sääksjärven asema on saatu MAL-sopimuksen hankkeeksi ja neuvottelut suunnittelusopimuksesta valtion kanssa on käynnistetty. Aseman alueen liikennesuunnitelma on valmistumassa.	Toteutuu

Muut olennaiset tapahtumat

Kuntakeskuksen kehittämistä on jatkettu ja mm. uuden pysäköintihallin kaava on saatu valmiiksi ja Ratavarren asemakaava-alueen infrasuunnittelu hyväksytty. Halkolan liikuntapuisto on valmistunut sekä liikuntapuistolle johtava turvallinen kävelyn ja pyöräilyn väylä rakennettiin. Telkän Taipaleen silta valittiin Vuoden sillaksi 2024.

Sääksjärven kehittäminen on hyvässä vauhdissa. Sääksjärven osayleiskaava hyväksyttiin valtuustossa. Aseman alueen ja torikorttelin asemakaavatyöt on käynnistetty ja aseman alueen liikennesuunnitelma valmistumassa. Sääksjärven alueella on tehty maanhankintaa tulevia maankäytön tarpeita varten.

Energia- ja ilmastojärkeä kärkihankkeen tiimoilta on saatu valmiiksi ja hyväksyttyä kunnan energiaohjelma 2030 sekä otettu käyttöön Lempäälän kunnassa ilmastobudjetointi. Lisäksi käynnistettiin kärkihankkeen osa-alue "kohti ilmastoviisasta asuinalueita", jossa kehitetään sekä rakentamisen että asumisen ilmastoviisautta rakentajaverkostossa.

TILAT JA RAKENNUTTAMINEN

Tilat ja rakennuttaminen hallinnoi kunnan kiinteistöomaisuutta ja vuokraa tilat kunnan sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Tilat ja rakennuttamisessa huolehditaan kunnan kiinteistöjen kunnossapidosta, käytettävyydestä ja arvon säilymisestä mahdollisimman laadukkaasti. Kunnossapidon työt tilataan konserniyhtiö Lekitek Oy:ltä tai yksityisiltä toimijoilta.

Tilat ja rakennuttaminen hoitaa isojen talonrakennusinvestointien rakennuttamisen sekä kiinteistöjen peruskorjaushankkeiden rakennuttamisen. Hankinnat kilpailutetaan hankintalainsäädännön mukaisesti.

Teema	Talousarvio- taavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilanne- päivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	Tavoitteena on toteuttaa ARA:n avustuksen mukaiset lämmitystapa muutokset kuudessa kiinteistöissä.	Lämmitystapa muutokset saadaan toteutettu vuoden 2024 aikana suunnitelluissa kohteissa avustusehtojen mukaisesti.	Kuokkalan koulun sekä Kuokkalankulman ja Leikkiniityn päiväkotien lämmitystapa on muutettu maakaasusta maalämpöön. Moision koulun, sekä Aurinkolinna ja Siskonlinna päiväkotien lämmitystapa on muutettu maakaasusta kaukolämpöön. Lämmitystapamuutostyöt toteutettiin kesän aikana siten, että kohteiden toiminta pääsi alkamaan sovitun aikataulun mukaisesti. Urakat saatettiin loppuun syksyllä. Avustuksen raportointi toteutettiin loppuvuodesta 2024. Avustusta saatiin yhteensä n. 700 000 euroa. Avustuksessa oli mukana lisäksi Villa Hakkarin lämmitystapamuutos maakaasusta kaukolämpöön, mikä toteutettiin vuonna 2023.	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Laaditaan toimintamalli kunnan kiinteistöomaisuuden hallintaan ja systemaattiselle	Laaditaan kiinteistöomaisuuden hallinnasta toimintamalli, mikä voidaan ottaa käyttöön	Kiinteistönhallinnan järjestelmävaihtoehtoja kartoitettiin. Markkinoilta ei ole löytynyt yhtä järjestelmää, mikä palvelisi sekä kiinteistön ylläpitoa, että kunnossapitoa ja mahdollisesti myös rakennuttamista. Selvityksen lopputuloksena tilat ja rakennuttaminen on päätynyt siihen, että	Toteutuu osittain

	kehittämiseksi. Tavoite edellyttää nykyaikaista kiinteistönhallintajärjestelmää, mitä on helppo käyttää ja sieltä saa tarvittavat tiedot luotettavasti, mm. PTS:t ja korjausvelan.	seuraava vuonna.	seuraaville toiminnoille tarvitaan erillisiin järjestelmät: - kiinteistönhallintaohjelma, missä mm. kohteiden perustiedot, PTS:t ja korjausvelkalaskenta - huoltokirjan osalta siirrytään samaan järjestelmään Lekitekin kanssa - kuvapankki, missä kunnan kiinteistöjen sähköiset kuvat ym. tekninen aineisto, palvelee myös rakennuttamista Lopulliset järjestelmävalinnat tehdään alkuvuodesta 2025, tiedon siirto ja organisointi tehdään vuoden 2025 aikana. Vanhat järjestelmät irtisanotaan päättymään vuoden 2025 loppuun mennessä. Toimenpiteillä saadaan säästöä ohjelmistokuluissa ja säästetään henkilöstöresursseja.	
--	---	------------------	---	--

Muut olennaiset tapahtumat

Mäyriän virkistysalueen lunastusneuvottelut muiden omistajakuntien kanssa saatiin päätökseen. Kaikki seitsemän muuta omistajakuntaa päättivät myydä osuutensa Lempäälän kunnalle.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) myönsi valtionavustusta 30 000 euroa Siskonlinnan päiväkodin pihan liikuntaedellytysten parantamiseksi ja luonnonmukaistamiseksi. Lisäksi muutostöiden kustannuksia katettiin kunnalle osoitetulla testamenttirahalla. Työt toteutettiin kesän 2024 aikana.

Päiväkoti Kaislan pihaa kunnostettiin mm. muotoilemalla maata ja uusilla leikkivälineillä.

Päiväkotien pihojen olosuhteita on parannettu lisäksi osallistuvan budjetoinnin määrärahan puitteissa. Kuuteen päiväkotiin; Leikkiniittyyn, Kuokkalankulmaan, Saturantaan, Lempoisiin, Mansikkamutkaan/Mansikkamäkeen ja Pihlajamäkeen lisättiin joko katoksia tai puita varjostamaan pihvoja.

Työmatkapyöräilyä on edistetty suunnitelman mukaisesti lisäämällä päiväkoti Saturantaan runkolukittava katoksellinen polkupyöräteline.

Sähköautojen latauspisteitä on lisätty suunnitelman mukaisesti vähintään neljään kohteeseen; Kuokkalan koulun ja Kuokkalankulman päiväkodin pysäköintialueelle sekä Aurinkolinna, Siskonlinna ja Leikkiniityn päiväkotien pysäköintialueille. Laki edellyttää olemassa olevien julkisten rakennusten osalta vähintään yhtä sähköautojen latauspistettä, kun autopaikkoja on vähintään 20.

Lempäälän kunnalle on myönnetty vuonna 2023 60 000 € EU-rahoitusta (EUCF) investointikonseptien kehittämiseksi, rahoituksella tuetaan ilmasto- ja energiatoimenpiteiden toteuttamista kunnissa. Avustusrahoilla luotiin investointikonsepti, minkä tavoitteena on investointien toteuttaminen mahdollisimman laadukkaasti siten, että investoinnin kulut maksetaan säästetyllä energian kulutuksella. Rahoitushankkeen pilotti-kohteena toimi Sääksjärven koulun peruskorjauksen energiansäästötakuuhanke, minkä jälkeen konseptia kehitettiin Hakkarin liikuntahallin peruskorjaushankkeeseen. Rahoitushakemus jätettiin aikataulussa loppuvuodesta 2024.

Energiansäästötoimenpiteillä on ollut vaikutusta kustannusten toteumaan. Lämmityskulut olivat n. 330 000 € ja sähkön kulut n. 130 000 € pienemmät, kuin niille varatut määrärahat. Pääosin energiankulutus on laskenut kaikissa kunnan kiinteistöissä, poikkeuksena talviuuintisaunat; Rantalan sauna ja Lempoisten uimala, joissa sähkön ja veden kulutus on noussut merkittävästi edellisestä vuodesta. Energiansäästöön on vaikuttanut myös leuto loppuvuosi ja "Astetta alemmas"-kampanjan jatkaminen. Kampanja käsittää mm. huonelämpötilojen säädön kunnan kiinteistöissä ohjeistuksen mukaiselle tasolle ja ilmanvaihdon käyttöaikojen tarkastamisen sekä olosuhdetunnistimien liittämisen rakennusautomaatioon energiankulutukseltaan merkittävässä kohteissa. Vuonna 2024 Kuljun koululle on asennettu olosuhdetunnistimet. Vuoden 2024 talousarviota laadittaessa kesällä 2023 varauduttiin suurempiin energianhinnan nousuihin, mitkä eivät kuitenkaan toteutuneet siinä määrin.

Kunnan kiinteistöjen energiankulutus raportoidaan vuosittain kunnan nettisivuille päivitettävän energiatehokkuusraportin muodossa.

Vuokratulot ylittyivät n. 120 000 € ennusteesta. Indeksikorotukset olivat ennustetta suuremmat.

Leasing-kulut olivat n. 140 000 € suuremmat, mitä talousarvioon oli varattu. Vuoden koronnousut olivat ennakoitua suuremmat.

Kunnan kiinteistöjen neliöt hieman kasvoivat, kun Lempäälä-areena siirtyi kunnalle 2024. Päiväkotitoiminta lakkautettiin kesällä 2024 ja kohde laitettiin myyntiin.

Kiinteistö- ja toimitilaohjelma sekä kunnan ulosvuokrausperiaatteet päivitettiin vuonna 2024, osana kunnan sopeutusohjelmaa.

Kiinteistöjen kunnossapidon kustannuspaikka alittui n. 110 000 €:lla. Kaikkia suunniteltuja kunnossapitotoimenpiteitä ei ehditty toteuttamaan, sillä vuonna 2024 oli paljon

kriittisiä investointikohteita käynnissä. Lisäksi Lekitekin rakennuspalveluiden lomautukset vaikuttivat siihen, että kaikkia töitä ei saatu suunnitellusti toteutettua.

Vuonna 2024 tehtiin organisaatiouudistus, jossa liikuntapaikkojen yllä- ja kunnossapito siirtyi yhteisöpalveluilta yhdiskunnan palvelualueelle, tilat ja rakennuttaminen yksikköön. Siirtymävaiheessa yhteistyötä on tiivistetty yhteisöpalveluiden kanssa, jotka huolehtivat edelleen liikuntapalveluista.

Liikuntapaikkojen kustannuspaikka ylittyi n. 37 000 €, mikä johtui pääosin hiihtolatuja kunnossapitokulujen noususta. Alkuvuodesta 2024 oli hyvät olosuhteet talviurheilulle ja latuja pidettiin kunnossa edellistä talvea pidempään. Myös polttopuukulut olivat ennakoitua suuremmat.

TONTTI- JA MITTAUSPALVELUT

Tontti ja mittauspalvelut tarjoaa mittaus-, kartta- ja paikkatietopalveluja sekä kunnan oman suunnittelun ja rakentamisen että ulkopuolisten toimijoiden tarpeisiin sekä vastaa kunnan maaomaisuuden hallinnasta, asuin- ja yritystonttien luovutuksesta ja vuokraamisesta, kunnan maaomaisuuden hallintaan liittyvistä sopimuksista sekä kunnan maaomaisuuden osto- ja myyntiprosessista.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilannepäivitys
Kasvu ja elinvoima	Maanhankinnat keskitetään strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman mukaisille painopistealueille nauhataajamamassa, Sääksjärven ja Marjamäen alueilla sekä mahdollisille muille kunnan intressien kannalta merkityksellisille alueille. Tavoite n.30 ha ostettua maata.	Toteutuneiden kiinteistökauppojen määrä strategisilla painopistealueilla (ha).	Toteuma n. 72 ha. Maakauppoja on tehty maapoliittisen ohjelman mukaisilla alueilla. Neuvotteluja on paljon käynnissä strategisesti merkittävillä ja maapoliittisen ohjelman mukaisilla painopistealueilla.	Toteutuu
Kasvu ja elinvoima	Tontinluovutukset tehdään talousarvion ja tontinluovutussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti kunnan kasvutavoitteet ja -resurssit sekä palveluverkon kantavuus huomioiden.	Suunnitelmallisten tontinluovutusten toteutuminen (%).	Toteuma n. 80 % Yksi yritystonttikauppa on toteutunut; Lisäksi kaksi yritystonttia on luovutettu vuokraamalla. Asuntomessutontteja on luovutettu 22 kpl (AO/AP): 7 kpl on myyty ja 15kpl on vuokrattu. Yhtiömuotoisten tonttien (kerros- ja rivitalotontit) osalta tontinluovutuksia on jarruttanut edelleen rakentajien varovaisuus epävakaa toimintaympäristössä. Talouden suhdanne-ennusteiden antama kokonaiskuva rakentajille on edelleen hyvin vaikea. Tilanne on kuitenkin kohentunut etenkin yritystonttien osalta.	Toteutuu osittain

Muut olennaiset tapahtumat

Maanhankintaneuvottelut on keskitetty strategisen yleiskaavan ja maapoliittisen ohjelman linjauksien mukaisesti joukkoliikenteen vaikutuspiirin alueelle sekä muihin kunnan kehittämisen kannalta tärkeiksi arvioiduille kasvusuunnille.

Vuoden 2024 aikana tontti- ja mittauspalveluissa työskenteli määräaikaisessa viransijaisuudessa maanmittausinsinööri sekä määräaikaisessa virkasuhteessa tontti-insinööri. Tontti-insinööri siirtyi alkukesällä kesken virkasuhteen asuntomessuihin liittyvään projektiin. Loppusyksystä rekrytoitiin vakituiseen virkasuhteeseen uusi tontti-insinööri. Haastavat rekrytoinnit ja sijaisjärjestelyt hankaloittivat tilapäisesti palveluprosessien toteuttamista. Tontti-insinööri on ollut aktiivisesti mukana asuntomessujen tontinluovutuksissa ja kunnan maaomaisuuden sopimushallinnan kehittämisessä. Vuoden aikana panostettiin prosessien kuvaamiseen ja maaomaisuuden hallinnan prosessikehitykseen, ja kehitystyöhön tullaan edelleen kiinnittämään huomiota vuoden 2025 aikana palvelun laadun parantamiseksi ja tehostamiseksi.

Rakennusrekisterin päivitysprojektia on jatkettu vuonna 2024. Projekti jatkuu vuoden 2025 aikana.

INFRAPALVELUT

Tehtäväalueen tavoitteena on infrastruktuurin suunnittelu, toteuttaminen ja kunnossapito laadukkaasti, ympäristöä säästävästi ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilannepäivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	Parannetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita sekä houkuttelevuutta kulkumuotona.	Vähintään 75 % toteutuneista liikenneväylät ja viheralueet - hankkeista parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.	Liikenneväylät ja viheralueiden 12 hankkeesta on valmistunut 7 kpl. Valmistuneista kohteista 43 % parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Käynnissä olevista (tai ylivuotisista) hankkeista 100 % parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.	Toteutuu osittain
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Haetaan kansainvälistä viheralueiden Green Flag Award -tunnusta (GFA) Myllyrannan tapahtumapuistoon.	Myönnetty GFA-tunnus.	Myllyrannan tapahtumapuistolle on myönnetty Green Flag Award -tunnus.	Toteutuu

Muut olennaiset tapahtumat

Joukkoliikenteen nousijamäärät kasvoivat seutukunnissa edellisvuoteen nähden. Lempäälän alueella tapahtuneiden nousujen määrä kasvoi 2,88 % ja yhteensä joukkoliikenteen nousuja tehtiin n. 932 000 vuonna 2024. Samalla kasvutahdilla Lempäälässä ylitetään miljoonan nousun raja vielä 2020-luvun aikana. Kaupunkiseudun joukkoliikenteessä siirryttiin aiemmasta kuuden maksuvyöhykkeen mallista kolmen vyöhykkeen malliin tammikuussa 2024. Lempäälän keskustassa toteutettiin menestyksekkäs robottibussikokeilu kesällä 2024. Joukkoliikenne kustannuspaikan kulut ylittyivät 160 000 euroa, joka johtui kaupunkiseudun joukkoliikenteen toimintatuottojen vuosisuunnitelmaa pienempinä toteutumina. Lempäälän joukkoliikenteen kulujen ylitys oli suhteessa seudun muihin kuntiin nähden maltillinen.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kävelyn ja pyöräilyn investointiohjelman budjetista vuonna 2023 valtionavustetut väylähankkeet etenivät aikataulussaan Kuljuntiellä sekä Linnajärventiellä. Hankkeiden väliraportit toimitettiin rahoittajalle loppuvuodesta 2024 ja hankkeiden loppuraportit toimitetaan syksyyn 2025 mennessä hankkeiden valmistumisen ohessa. Vuonna 2024

valtionavustusta haettiin Ideaparkinkadun liikennemuutoksia koskeneelle hankkeelle, mutta sitä ei kunnalle myönnetty.

Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteet parantuivat myös muiden infrakohteiden toteutumisen myötä. Ideaparkinkadulla toteutetut liikenneympäristön muutokset toivat jalankulkijoille merkittävän parannuksen ajoradan ylityksen estevaikutukseen ja Halkolan liikuntapuistoa palvelemaan rakennettu jalankulun ja pyöräilyn väylä paransi puistoon suuntaavien käyttäjien liikenneturvallisuutta.

Vuoreksen maankaatopaikka suljettiin kesällä 2024, joka oli hieman ennakoitua aikaisemmin, ja tästä syystä jätehuolto -kustannuspaikan myyntituotot jäivät 92 000 euroa pienemmäksi kuin oli arvioitu. Jätehuoltoon varatut määrärahat eivät ylittyneet, vaikka ko. kustannuspaikan kuluihin kohdistui ympäristövahingon uhan torjunnasta aiheutuvia kustannuksia ympäristönsuojelun valvontakohteen (yksityinen toiminnanharjoittaja) osalta. Kohteen osalta on riski toteutuneiden kustannusten korvaamattomuudelle ja myös uusien kustannusten muodostumiselle.

Myllyrannan tapahtumapuistolle myönnettiin palkinto valtakunnallisessa Green Flag Award -viheraluekilpailussa tunnustuksena laadukkaasti ylläpidetystä puistoalueesta.

Lempäälän katulupaohjeistus päivitettiin vastaamaan kasvaneiden lupahakemusten valvonnan haasteisiin sekä sujuvoittamaan prosessia sekä kunnan, kaivuun suorittajan että alueen muiden toimijoiden ja asukkaiden näkökulmasta.

	TP2023	TA 2024	TP2024
Kunnossapidettävät kaavatiekilometrit	149,9	148,4	150,5
Kunnossapitosop. mukaiset yksityistiekilometrit	106,7	107,6	101,8

MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

Tehtäväalueen tavoitteena on maankäyttö laadukkaasti, ympäristöä säästävästi ja kustannustehokkaasti siten, että vähennetään ympäristövaikutuksia ja tarjotaan monipuolisesti elämisen edellytyksiä. Lopputuotteina ovat korkeatasoiset asuin-, yritys- ja yleiset alueet sekä kunnallistekniset järjestelmät. Maankäytön suunnittelun tehtävänä on kunnan yleis- ja asemakaavoitus sekä strateginen maankäytön suunnittelu.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilannepäivitys
Ympäristö ja kestävä kehitys	Painotamme yhdyskuntarakenteen täydentämistä nauhataajamassa ja joukkoliikenteen äärellä. Tehostetaan nykyinfran käyttöä ja pyritään vaikuttamaan kulutapojen muutokseen. Kehitetään ilmastovaikutusten arviointia ja välineitä kaavan laatimisen yhteydessä.	Joukkoliikenteen vaikutuspiiriin (500 m linja-autopysäkestä tai juna-asemasta) sijoittuvan asemakaavoitettujen asuntovarannon määrä prosentteina koko varannosta on yli 80 %.	Asemakaava-alueen asunnoista 85 % ja varannosta 85 % on sijoittunut joukkoliikenteen äärelle nauhataajamaan. 80 % tavoite on ylittynyt joka vuosi vuodesta 2020 lähtien, joten toimet ovat olleet oikean suuntaisia. Kaavoituksessa kehitetään ilmastovaikutusten arviointia, ja seurataan kehityksessä olevia työkaluja.	Toteutuu
Kasvu ja elinvoima	Kaavoitamme monipuolisesti niin asunto- ja toimitilavarantoa kuin palvelutontteja.	Vuoden aikana valmistuu vähintään 6 kaavaa, jotka sisältävät asuntoja, toimitilaa ja vähintään yhden palvelutontin.	Kaavoja on valmistunut 14 kpl, joista 10 kpl asemakaavoja: Asuintontteja: Tarikantie, Punaportti, Pientalotonttien jakaminen 2023, Haljastentie, Honkaniementie. Yritys- ja palvelutontteja: Myllyvainio, Ahtialan lämpölaite, Hollon lämpölaite (valituksella). Yhdyskuntatekniikka: Länsipuolinen pysäköintihalli, Kuljuntie. 4 kpl yleiskaavoja; Hauralan eteläosan yk (asuntoja, palvelutontteja), Hauralan aurinkovoimalan yk (energia), Marjamäen pohjoisosan yk	Toteutuu

			(yritysalue, energia). Sääksjärven yleiskaava (asuminen, yritys, infra, valituksella). Vuositavoite 6 kpl kaavaa on toteutunut, samoin monipuolisuustavoite.	
--	--	--	--	--

Muut olennaiset tapahtumat

Sääksjärven yleiskaava on hyväksytty. Sääksjärven keskustassa on käynnistetty torin ja rautatieaseman asemakaavatyöt. Lehtivuoren asemakaavatyö on käynnissä.

Marjamäen yleiskaavatyö on käynnissä, alueen asemakaavoitus on käynnistetty. Asemakaavatarpeista toimijoille ylläpidetään neuvotteluyhteyttä.

Kyläyleiskaavoituksen selvitykset on käynnistetty. Rakentamisen lakimuutosten johdosta on osallistuttu rakennusvalvonnan taksan ja rakennusjärjestyksen päivitustyöhön, sekä päivitetty kaavoituksen taksa. Kaavoittaja on osallistunut asuntomessujen rakentamisen laadun ohjaamiseen.

Keskustan kehittämisen edellyttämä asemakaavoitus on jatkunut radan länsipuolella mm. rakennetarkastelun laatimisella. Pysäköintilaitoksen asemakaava sai lainvoiman. Keskustan länsipuolisen asuinrakentamisen edistämiseksi ylläpidetään neuvotteluja kiinteistötoimijoiden kanssa. Hankkeiden etenemiseen on vaikuttanut neuvotteluosapuolten rakennus- ja asuntomarkkinoiden suhdanne.

Hauralan yleiskaavan pohjalta ensimmäinen asuinaluekaava on ollut luonnoksena nähtävillä. Asemakaava kolmanneksi lämpölaitoksen sijoituspaikaksi Holloon on hyväksytty.

Valtakunnallisten rata- ja väylähankkeiden edunvalvontatyötä on edistetty aktiivisesti. Sääksjärven aseman asemakaavatyö on käynnistetty mahdollistamaan pääradan kehittäminen ja lähijunayhteyden parantaminen. Neuvotteluja käydään Lempäälän aseman kehittämisestä edelleen. Sääksjärven yleiskaava sisältäen VT-3 oikaisun ja 2-kehän valtio-osapuolen suunnitelmien mukaisesti on hyväksytty.

Vuosittainen tontinjakokaava on hyväksytty, ja uusi valmistelussa. Kaavoitusohjelma on hyväksytty. Maapoliittisen ohjelman toteutumisesta tehtiin tarkastelu ja pidettiin valtuutetuille seminaari. Pitkäjänteisen maanhankinnan ansiosta kunnan osuus luovutettavissa olevien pientalotonttien kaavavarannosta on saavuttamassa seudullisesti kohtuullisen tason.

	TP2023	TA 2024	TP2024
Hyväksytyjen asemakaavojen yhteenlaskettu kerrosala (kem2)	88 900	80 000	82 100

Hyväksytyjen asemakaavojen kerrosala keskusta-alueella
(kem2)

17 000 10 000 10 500

Käsitellyt suunnittelutarveratkaisut

20 30 41

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖVALVONTA

Rakennus- ja ympäristövalvonnan toiminta painottuu lakisäateisten viranomaistehtävien (kuten luvat, ilmoitukset ja valvonta-asiat) toteuttamiseen.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamisen ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Ympäristövalvonta käsittelee ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit. Ympäristönsuojelu huolehtii luonnon-, ilman- ja vesiensuojelusta, meluntorjunnasta sekä jätehuollon valvonnasta niin, että turvataan kestävästi kehittyvä, terveellinen ja viihtyisä sekä luontosuhteiltaan monimuotoinen luonnonympäristö.

Teema	Talousarviotavoite	Mittari	Toteuma 31.12.	Tilannepäivitys
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Rakennusvalvonnan palvelun kehittäminen ja lupakäsittelyn sujuvuus lupa- ja ilmoitusasioissa. Keinoina mm. neuvontatilaisuudet rakentajille/suunnittelijoille.	Kyselyyn perustuva asiakastytyväisyys 4/5	Asiakaskyselyn tuloksissa asiakastytyväisyys oli 4/5.	Toteutuu
Palveluiden ja toiminnan kehittäminen	Palvelujen sopeuttaminen ja kehittäminen uuden rakentamislain edellyttämällä tavalla.	Rakennusjärjestys, taksa ja delegoinnit päivitetty	Uuden rakentamislain edellyttämät muutokset hallintosääntöön sekä rakennusvalvonnan delegointeihin hyväksyttiin luottamuselimissä. Rakennusvalvonnan maksujen yleiset perusteet sekä taksa valmisteltiin ja saatiin hyväksytyä vuoden 2025 alussa. Nämä toiminnan järjestämisen kannalta keskeisimmät muutokset veivät odotettua enemmän aikaa lupa- ja valvontatyön ohella, jonka vuoksi rakennusjärjestyksen päivitys ei edennyt suunnitellusti.	Toteutuu osittain

Ympäristö ja kestävä kehitys	Luonnon monimuotoisuutta edistävät toimenpiteet	Uusi Metso-kohte perustettu kunnan maalle	Lempäälän kunta päätti kunnanhallituksen päätöksellä (9.12.2024 § 289) tarjota kiinteistöä Merunmetsä 418-424-3-119 METSO-ohjelmaan. METSO-kohteita koskevan sopimuksen laadinta edellyttää vielä tiettyjä toimia ympäristöministeriössä sekä Pirkanmaan ELY-keskuksessa. Metso-kohteen perustamista koskevaa sopimusta ei ole laadittu vielä vuoden 2024 aikana.	Toteutuu osittain
------------------------------	---	---	---	--

Muut olennaiset tapahtumat

Rakennusalan heikko suhdanne näkyi edelleen rakennusvalvonnassa siinä, että kerrosalaltaan merkittäviä uusia asuntoja tuovia rakennushankkeita oli vähemmän. Asuntomessut Lempäälässä 2026 -hankkeeseen liittyvien lupien käsittely käynnistyi. Uusi rakentamislaki edellytti perehtymistä ja muutoksia toiminnan järjestämiseksi 1.1.2025 alkaen. Muutoksia valmisteltiin lupa-, katselmus- ja valvontatöiden ohella, jonka vuoksi lupia ehdittiin käsitellä jonkun verran vähemmän. Lupatulojen osalta päästiin kuitenkin talousarviossa asetettuun tavoitteeseen. Rakennusvalvonnassa osa henkilöstöstä teki osittaista työaikaa vuoden 2024 aikana.

Myös ympäristönsuojelun henkilöstössä oli resurssivajausta (0,3 htv) vuoden 2024 aikana. Ympäristönsuojelussa lupa-asioita käsiteltiin ennakoitu määrä ja pääosa valvontaohjelman mukaisista tarkastuksista toteutui. Valvontaa oli tarve tehdä osittain myös ennalta suunnittelemissa kohteissa. Valvonnan osalta oli huomionarvoista, että osa kohteista vaati useita tarkastuksia ja/tai toimenpiteitä vuoden aikana.

Kaikkia ympäristönsuojelun edistämistoimia ei ehditty viedä eteenpäin suunnitellusti. Lempäälän ensimmäisen luonnon monimuotoisuusohjelmaa (lumo-ohjelma) toteutettiin mm. uuden kunnan maalle sijoittuvan Metso-kohteen osalta. Luonnon tilaan liittyviä tarkasteluja/selvityksiä tehtiin 32 kohteessa ja vesistö tarkkailu toteutui suunnitellusti. Viihtyisään asuin ympäristöön tähtävinä kampanjoina organisoitiin YLE:n Miljoona roskapussia- sekä Mahapurua muovista- kampanjat. Vaikuttamistoimet painottui maankäytön suunnitteluun, jätehuollon järjestämiseen sekä hyvän ääniympäristön edistämiseen.

Rakennusvalvonta	TP2023	TA 2024	TP2024
Rakennusvalvonnan lupien määrä	267	300	233
Valmistuneiden asuntojen määrä	52	150	114
Työmaakatselmusten määrä	395	400	404
Rakennusvalvonnan ilmoitusten käsittely	269	350	323

Ympäristönsuojelu	TP2023	TA 2024	TP2024
Ympäristö- ja maa-aineslupapäätösten määrä	6	3	3
Ympäristönsuojeluviranomaisen lausunnot rakennusvalvonnan hakemusasioihin	52	30	58
Valvontaohjelman mukaisten valvontakäyntien määrä	17	20	18

Investoinnit

INVESTOINNIT 1 000 €	TA 2024	Muutos	MTA 2024	Toteuma	
				2024	Poikkeama
Kiinteä omaisuus	-850	-1 660	-2 510	-2 775	265
Irtain omaisuus	0	0	0	0	0
Talonrakennus ja liikuntapaikat	-20 510	-4 200	-24 710	-25 392	682
Liikenneväylät ja viheralueet	-6 055	0	-6 055	-6 053	-2
Kunta yhteensä, netto	-27 415	-5 860	-33 275	-34 220	945

Kiinteä omaisuus	-850	-1 660	-2 510	-2 775	265
Maan osto	-1 000	-1 660	-2 660	-2 447	-213
Maan myynti	150	0	150	36	114
Kiinteistöjen liittymismaksut (ei palautettavat)	0	0	0	-364	364
Irtain omaisuus	0	0	0	0	0
Investointien bruttomenot	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet yht	0	0	0	0	0

Talonrakennus ja liikuntapaikat	-20 510	-4 200	-24 710	-25 392	682
Investointien bruttomenot yht	-21 350	-4 200	-25 550	-26 116	566
Rahoitusosuudet yht	840	0	840	725	115
Liikuntapaikkojen investoinnit	-50	0	-50	-76	26
Halkolannotko	-300	0	-300	-294	-6
Kiinteistöjen peruskorjaukset	-2 900	250	-2 650	-2 549	-101
Lempäälä Areena	0	0	0	-636	636
Sääksjärven koulun peruskorjaus	-1 100	-700	-1 800	-1 794	-6
Sääksjärven koulukeskuksen laajennus	-9 000	-1 500	-10 500	-10 617	117
Saikan päiväkotijoukko ja koulu	-8 000	-2 250	-10 250	-10 151	-99
Liikenneväylät ja viheralueet	-6 055	0	-6 055	-6 053	-2
Investointien bruttomenot yht	-6 550	0	-6 550	-6 561	11
Rahoitusosuudet yht	495	0	495	508	-13
Yritysalueet	-250	-130	-380	-378	-2
Keskustan rakentaminen	-450	0	-450	-336	-114
Kaava-alueet	-5 400	130	-5 270	-5 451	181
Yleiset alueet	-350	0	-350	-288	-62
Yhteishankkeet	-100	0	-100	-108	8
Kunta yhteensä netto	-27 415	-5 860	-33 275	-34 220	945

Lempäälän kunta yhteensä	TA 2024	Muutos	MTA 2024	Toteuma	
				2024	Poikkeama
Investointimenot	-28 900	-5 860	-34 760	-35 488	728
Investointitulot/ Rahoitusosuudet	1 335	0	1 335	1 232	103
Investointitulot/ Omaisuuden luovutustulot	150	0	150	36	114
Investoinnit netto	-27 415	-5 860	-33 275	-34 220	945

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Investointityypit: U = uusinvestointi, L = laajennusinvestointi, K = korvausinvestointi

Investoinnin tavoitteet: PL = palvelumäärän lisäys, PP = palvelukyvyn parantaminen, TT = tuotannon tehostaminen

Aloitus- ja valmistumisvuosi: Jos investointi on jatkuvaluoteinen, niin vuosien kohdalla merkinnät < > ja tällöin hankkeella ei ole kokonaiskustannusarviota.

Hankeryhmä	Tyyppi U, L, K,	Tavoite PL, PP, TT	Aloitus- vuosi	Valm. vuosi
KIINTEÄ OMAISUUS				
Maan ostot Maata ostettu 71,79 ha 2 258 740 €	U	PL/PP	<	>
Maan myynnit Maata myyty 5,67 ha 559 051 €	U	PL/PP	<	>
IRTAIMEN OMAISUUDEN HANKINTA				
LIIKUNTAPAIKKA- JA TALONRAKENNUSINVESTOINNIT				
Olemassa olevien liikuntapaikkojen korjaushankkeet ja pienet perustamishankkeet hankeryhmälle varatusta 50 000 €:sta käytettiin 13 000 € Asemakylän Kylmäkorven leikkipaikan vesipostin toteutukseen. Vesiposti oli edellytyksenä kyläyhdistyksen kanssa solmittavalle Kyllä-sopimukselle kentän jäädyttämisestä. Lisäksi hankeryhmän määrärahalla uusittiin Lempoisten Uimalan pienempi laituri. Varattu määräraha 50 000 € ylittyi 26 000 €, mikä huomioitiin talonrakennus- ja liikuntapaikkojen investointien kokonaisuuden ennusteessa.		PP	<	>
Halkolan liikuntapuiston rakentaminen saatiin valmiiksi. Vuonna 2024 puistoon toteutettiin mm. leikki- ja liikuntavälineiden asennus, leikkialueen valaistustyöt, petankkikenttä, koripallokentän aita sekä kiipeilyseinä.	U	PP	2023	2024
Saikantalon KVR-urakoitsijan valinta tehtiin alkuvuodesta. Hankkeen kehitysvaihe on toteutettu yhdessä käyttäjien kanssa ja urakoitsijavalinnan ehtona olleet säästöt löydetty.	U/K	PP/PL/TT	2023	2026

<p>Rakennustyöt käynnistyivät kesäkuussa 2024. Rakennuksen perustamissyvyys osoittautui urakkalaskennan mukaisesti tutkimustiedosta poiketen todellisuudessa paljon syvemmäksi, mistä on aiheutunut hankkeelle lisäkuluja ja pientä aikatauluviivettä. Hankkeen taloudellinen ennuste näyttää kuitenkin, että hankkelle varattu kokonaisinvestointimääräraha (n. 25,3 milj. euroa) riittää ja pieni aikatauluviive ei vaaranna Asuntomessuja ja kohteen käyttöönottoa. Valmiusaste vuoden 2024 lopussa on ollut n. 40 %. Urakan on määrä valmistua keväällä 2026.</p>				
<p>Sääksjärven koulukeskuksen laajennushankkeen rakennustyöt ovat loppusuoralla ja etenevät aikataulussa. Loppuvuodesta valmiusaste oli n. 90 %. Sisätilat otetaan vastaan maaliskuun lopussa ja pihat kesällä 2025. Merkittävimpiä lisätöitä on aiheutunut yhden lohkon perustamistavan muutoksista maanvaraisesta paaluperusteiseksi ja talvilisätöistä, johtuen rakennustöiden käynnistymisen viivästymisestä keväältä 2023 loppuvuoteen 2023. Talouden ennusteen mukaan hankkeelle varattu kokonaisinvestointimääräraha (n. 14,2 milj. euroa) riittää laajennushankkeen osalta. Kokonaisuudessaan tavoite ylittyy kuitenkin vähän, sillä investointihankkeesta aiheutuneet muut työt, kuten kaukolämpölinjojen siirtotyöt tontilta katueleelle ja uuden pysäköintialueen rakentaminen rasittavat laajennushankkeelle varattua investointimäärärahaa.</p>	U/K	PP/PL/TT	2022	2025
<p>Kiinteistöjen peruskorjaukset</p> <p>Sääksjärven koulukeskuksen laajennushankkeen yhteydessä olemassa oleva koulurakennus peruskorjataan kesien 2023, 2024 ja 2025 aikana. Kesällä 2024 peruskorjattiin mm. ensimmäisen kerroksen luokkaosuuDET.</p> <p>ARA:n tukema lämmitystapamuutos -hanke saatiin valmiiksi.</p> <p>Hakkarin kouluun oli suunniteltu vaiheittainen peruskorjaus vuosille 2024–2026. Kesällä toteutettiin C-solun välttämättömät korjaukset, muilta osin peruskorjaus jouduttiin siirtämään tuleville vuosille, johtuen urakan ennakoitua suuremmista kustannuksista.</p>				

<p>Kuokkalan vanhaa koulurakennusta peruskorjataan vaiheittain vuosina 2024–2026, kesällä peruskorjattiin liikuntasalin osuus.</p> <p>Museoraitin kunnostukseen vuosittain varattua 50 000 euroa ei pystytty vuonna 2024 toteuttamaan, johtuen vuoden kokonaisinvestointien suuruudesta.</p>				
LIIKENNEVÄYLÄT JA VIHERALUEET				
<p>Yritysalueet</p> <p>Ideaparkinkadulla toteutettiin liikennejärjestelymuutoksia, joilla parannettiin jalankulkijoiden turvallista kulkua uimahallille, Lempäälä-areenaan ja kauppakeskukseen.</p>	L	PP	2024	2024
<p>Keskustan kehittäminen</p> <p>Ratavarren asemakaava-alueen suunnittelua jatkettiin infrasuunnittelulla ja kesäkuussa hyväksyttiin Nuijanaukion yleisen alueen suunnitelma sekä Erik Ednerin viistokadun, Manttun ja Kestikievarintaipaleen katusuunnitelmat. Nuijanaukion muuntamorakennuksen rakentamisen kilpailutus keskeytettiin, koska hankinnalle ei saatu vertailukelpoisia tarjouksia.</p> <p>Halkolantielle suunniteltiin ja toteutettiin yhdistetty kävelyn ja pyöräilyn väylä Makasiinitien ja Valkeakoskentien välillä. Väylä mahdollistaa turvallisen kulkuyhteyden uuteen Halkolan liikuntapuistoon.</p> <p>Korttelin 114 katujen viimeistelyitä ei toteutettu korttelin asuntorakentamisen viivästymisen johdosta.</p>	U/K	PP	<	>
<p>Kaava-alueet</p> <p>Saikan kaava-alueen katujen ja yleisten alueiden rakentamista jatkettiin alueen sisäisten kulkuväylien toteuttamisella. Kohteen rakentaminen jatkuu vuosina 2025 ja 2026.</p> <p>Linnajärventien itäosan kaava-alueen rakentaminen aloitettiin saneeraamalla Linnajärventie ja Harjastie. Hanke</p>	U/L/K	PP	<	>

<p>on kaksivuotinen ja jatkuu vuonna 2025 Rutaperäntien ja alueen tonttikatujen saneerauksella.</p> <p>Humalamäen kaava-alueen rakentaminen aloitettiin. Kohteelle on saatu valtion ARA:n infra-avustusta. Hanke on kaksivuotinen ja jatkuu vuonna 2025.</p> <p>Mäkisenpellon kaava-alueelle rakennettiin tonttikatu Mäkisenkuja.</p> <p>Hakatie pohjoispää sekä Notkopolku ja Notkotie saneerattiin. Annalantien katusaneerauksen viimeistelytyöt saatiin valmiiksi.</p>				
<p>Yleiset alueet</p> <p>Katuja asfaltoitiin eri puolilla kuntaa urapaikkaamalla sekä uudelleenpäällystämällä mm. Ideaparkinkadulla, Moisionaukealla, Höytämön-, Säöksjärven- ja Vanattarantiellä.</p> <p>Katuvalaisimien uusimisessa ja led-valaisimien vaihdossa jäätiin tavoitteesta johtuen katuvalaisinurakoitsijan kanssa solmitun yhteistyösopimuksen purkamisesta.</p>	L/K	PP	<	>
<p>Yhteishankkeet</p> <p>Pohjoisrinteen kiertoliittymä Kuljuntien ja Helsingintien risteysalueelle suunniteltiin yhteistyössä Pirkanmaan ELY-keskuksen kanssa.</p>				